

การรับรู้ปัจจัยความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในการใช้บริการโรงแรมขนาดเล็ก ในพื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

Perception of Risk factors for Elderly tourists in using Small Hotels in Mueang Tak District, Tak Province

ศิริศักดิ์ ศักดิ์ศิริคุณ*, กรณ์นันทรัตน์ คะวัตกุล**, พจันพิตตา ศรีสมพงษ์***, และวรัชต์ มัธยมบุรุษ****

Sirisak Saksirikhun, Krantharat Khawatkun, Patpitta Srisompong

and Warach Madhyamapurush****

*, **, ***, **** คณะบริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

School of Business and Communication Arts, University of Phayao

Email: clikflip@gmail.com

Received: February 13, 2024: Revised: June 16, 2025: Accepted: June 20, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ปัจจัยความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในการใช้บริการโรงแรมขนาดเล็ก ในพื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในพื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก จำนวน 400 คน ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 55-65 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 25,001 บาท สถานภาพสมรส และส่วนใหญ่มาจากภาคกลางของประเทศ มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจกับครอบครัว และญาติพี่น้อง โดยใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง และมีค่าใช้จ่ายที่พักเฉลี่ยต่อคืนอยู่ที่ 1,001-1,500 บาท และผลการวัดระดับการรับรู้ปัจจัยความเสี่ยง พบว่า ในภาพรวมมีการรับรู้ปัจจัยความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.03) โดยปัจจัยด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม มีความเสี่ยงอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.33) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านห้องพัก มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.19) ปัจจัยด้านการบริการ มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.07) และปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งและอาคาร มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.51) ตามลำดับ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ผู้ประกอบการโรงแรมขนาดเล็กสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาปรับปรุง เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้กับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ และเป็นการเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: การรับรู้ปัจจัยความเสี่ยง, นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ, โรงแรมขนาดเล็ก

Abstract

This Research Article to study the perception of risk factors for elderly tourists in using small hotels. A questionnaire was used as a tool to collect data on 400 elderly tourists in the Mueang Tak District, Tak Province. The results of the study found that Most elderly tourists are female, aged between 55-65 years, with an average monthly income of more than 25,001-baht, marital status, and most come from the central region of the country. The purpose of the trip is to relax with the family. and relatives Using a private car to travel and the average cost of accommodation per night is 1,001-1,500 baht, and the results of measuring the level of awareness of risk factors found that overall, there is an average level of awareness of risk factors at a high level (average = 4.03) by the factors Environmental health The risk is at the highest level (average = 4.33), followed by the room factor. The average risk is at a high level (average = 4.19). Service factors The average risk is at a high level (average = 4.07) and the location and building factors The average risk is at a high level (average = 3.51), respectively. Suggestions for applying the research results small hotel operators can use the data to develop improvements to prevent risks that may occur to elderly tourists and to prepare for receiving elderly tourists appropriately. Suggestions for applying the research results Small hotel operators can use the data to develop improvements to prevent risks that may occur to elderly tourists and to prepare for receiving elderly tourists appropriately.

Keywords: Perception of risk factors, Elderly tourists, small hotels

บทนำ

ปัจจุบันหลายประเทศทั่วโลกกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เนื่องจากมีอัตราการเกิดลดลงและวิทยาการทางการแพทย์มีความก้าวหน้าขึ้น รวมถึงการส่งเสริมสุขภาพและการรักษาพยาบาลที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดีขึ้น จึงทำให้มีอัตราการตายที่ลดลง และจากการคาดการณ์สัดส่วนประชากรโลกแยกตามกลุ่มอายุ ระหว่างปี พ.ศ. 2543-2593 พบว่า ประชากรกลุ่มอายุมากกว่า 60 ปี มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้หลายประเทศให้ความสำคัญกับนโยบายการป้องกันและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุอยู่อย่างมีสุขภาวะและมีคุณภาพชีวิตที่ดี และโอกาสทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการเจริญเติบโตของสัดส่วนประชากรวัยแรงงาน และฐานะของประชากรผู้สูงอายุ จึงเป็นตัวชี้วัดที่ดีต่อการบริโภคและการลงทุน หากผู้สูงอายุมีความมั่งคั่งและสามารถมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี ผลที่ได้จะส่งผลดีต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อบุคคลภายในประเทศสามารถเติบโตไปได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด (สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม, 2559)

ในปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยมีประชากรจำนวน 66.7 ล้านคน ซึ่งเป็นผู้สูงอายุ (บุคคลที่มีอายุมากกว่า 60 ปี) อยู่ราว ๆ 13.9 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 20.2 ของประชากรทั้งหมดในประเทศไทย จึงทำให้ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ เพราะมีสัดส่วนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมดในประเทศ ตามการระดับสังคมผู้สูงอายุขององค์การสหประชาชาติ สำหรับคำนิยามของ “ผู้สูงอายุ” องค์การสหประชาชาติ ได้ให้นิยามว่า “ผู้สูงอายุ” คือ ประชากรทั้งเพศชาย และเพศหญิงซึ่งมีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป แต่องค์การอนามัยโลก ยังไม่มีการให้นิยาม ผู้สูงอายุ โดยมีเหตุผลว่า ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมีการนิยาม ผู้สูงอายุต่างกัน ทั้งนิยามตามอายุเกิด ตามสังคม วัฒนธรรม และสภาพร่างกาย เช่น ในประเทศที่เจริญแล้ว มักจัดผู้สูงอายุ นับจาก อายุ 65 ปีขึ้นไป หรือบางประเทศ อาจนิยามผู้สูงอายุ ตามอายุ กำหนดให้เกษียณงาน (อายุ 50 หรือ 60 หรือ 65 ปี) หรือนิยามตามสภาพของร่างกาย โดยผู้หญิงสูงอายุอยู่ในช่วง 45-55 ปี ส่วนชายสูงอายุ อยู่ในช่วง 55-75 ปี ส่วนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2562) ได้ให้คำนิยามของ “ผู้สูงอายุ” หมายถึง กลุ่มประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี เป็นต้นไป ซึ่งเป็นประชากรกลุ่มเฉพาะที่มีความเปราะบางและมีความเสี่ยงสูง (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2562) และกรวรรณ สังขกร และคณะ (2558) ได้ระบุว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ หมายถึง กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นกลุ่มที่เริ่มเกษียณจากวัยทำงาน มีเงิน มีเวลาว่างมากขึ้น นิยมท่องเที่ยว โดยใช้ชีวิตบั้นปลายแสวงหากำไรชีวิตโดยการเดินทางไปท่องเที่ยว ซึ่งต้องการการดูแลและบริการเป็นพิเศษมากกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดให้ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป และด้วยจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี ส่งผลให้สถิติการเดินทางของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปีเช่นเดียวกัน โดยทวีปที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุดคือทวีปเอเชีย (Sombatpi boon & Rabob, 2020) ทำให้กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุกลายเป็นกลุ่มตลาดเป้าหมายที่หลายประเทศให้ความสนใจ เนื่องจากคนวัยนี้มักว่างจากอาชีพการงาน มีเวลาในการออกเดินทางท่องเที่ยวไปพร้อมกับการดูแลสุขภาพใส่ใจดูแลสุขภาพ ถือเป็นกลุ่มที่มีความพร้อมในการจ่าย ทั้งมีความสามารถและเต็มใจใช้จ่ายสูงกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยววัยอื่น ๆ (Chulalongkorn University Intellectual Property Institute, 2017)

จังหวัดตาก เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและมีชื่อเสียง รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์น่าสนใจอยู่มากมายหลายแห่ง ได้แก่ น้ำตกทีลอซู เขื่อนภูมิพล อุทยานแห่งชาติตากสินมหาราช อุทยานแห่งชาติดอยสอยมาลัย-ไม้กลายเป็นหิน วัดพระบรมธาตุประดิษฐานพระธาตุประจำปีเกิดของปีมะเมีย ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และสะพานแขวนสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี และจากสถิตินักท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2565 พบว่า มีนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 1,662,648 คน และสามารถสร้างรายได้เข้าจังหวัด มากถึง 4,821.24 ล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2566) อย่างไรก็ตามด้วยขนาดพื้นที่ของจังหวัดตากที่มากเป็นอันดับ 4 ของประเทศ ประกอบด้วย 9 อำเภอ คือ อำเภอเมืองตาก อำเภอบ้านตาก อำเภอสامเภา อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอพบพระ อำเภอน้ำหนาว อำเภอวังเจ้า มีอาณาเขตติดต่อจังหวัดใกล้เคียงถึง 9 จังหวัด กับอีก 1 ประเทศ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2566) จึงทำให้การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงดังที่กล่าวมา

ข้างต้น ต้องใช้เวลาในการเดินทางนาน เนื่องจากแต่ละแห่งมีพื้นที่ตั้งอยู่ห่างไกลกันพอสมควร อาจจะต้องใช้เวลาในการเดินทางท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ซึ่งเหมาะกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีเวลาว่างในการเดินทางท่องเที่ยว นานหลายวัน นั่นก็คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะมีรูปแบบและพฤติกรรมท่องเที่ยวที่แตกต่างจากนักท่องเที่ยวทั่วไป คือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจะเน้นการท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพดี ให้ความสำคัญกับความพึงพอใจเป็นหลัก มีศักยภาพสูงในการบริโภค สามารถท่องเที่ยวได้โดยไม่เมื่อยล้าด้านเวลา และมีเพื่อนฝูงหรือมีผู้ติดตามไปด้วยเฉลี่ยประมาณ 3 ถึง 4 คน (Pitoonchai, R. 2014) และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริกุล เกียรติกุลไพบูลย์ (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุวัยเกษียณ อายุ 60-79 ปี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุวัยเกษียณชื่นชอบท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทั้งในและต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อพักผ่อนเปลี่ยนบรรยากาศ และต้องการโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ไม่เร่งรีบ

อย่างไรก็ตาม จังหวัดตากยังถูกมองว่าเป็นเมืองผ่านยังไม่ใช่มุ่งหมายของนักท่องเที่ยว และด้วยขนาดของพื้นที่มากเป็นอันดับ 4 ของประเทศ ประกอบกับมีถนนพหลโยธิน (ทางหลวงหมายเลข 1) ตัดผ่านกลางตัวเมืองตาก ซึ่งเป็นเส้นทางหลักที่ใช้เดินทางไปภาคเหนือของประเทศ ส่งผลให้มีที่พักแรมสำหรับผู้เดินทางผ่านถนนเส้นนี้เกิดขึ้นจำนวนมาก จากการสืบค้นข้อมูลในเว็บไซต์ที่ให้บริการจองที่พักแรม และการลงพื้นที่สำรวจพบว่า ในพื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก มีที่พักมากถึง 39 แห่ง ที่เปิดให้บริการที่พักแรมให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งหลังจากเกิดวิกฤติโรคระบาด ส่งผลให้ที่พักแรมจำนวนหนึ่งต้องปิดกิจการลง โดยเฉพาะโรงแรมขนาดเล็กที่มีจำนวนห้องพักไม่เกิน 30 ห้อง คงเหลือเพียง 28 แห่ง ที่เปิดให้บริการ ด้วยเหตุนี้โรงแรมขนาดเล็กในพื้นที่ดังกล่าวต้องปรับตัวให้สามารถดำเนินกิจการอยู่ได้ ตามโครงสร้างประชากรส่วนใหญ่ที่เป็นผู้สูงอายุ ซึ่งการป้องกันหรือการจัดการกับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้กับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในระหว่างการเดินทางเข้าพัก จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ตัดสินใจเลือกใช้บริการ

เนื่องจากผู้สูงอายุต้องเผชิญกับภาวะถดถอยของร่างกาย ทั้งการเดิน การนั่ง การยืน ที่มีโอกาสทำให้เกิดอุบัติเหตุ การลื่น การสะดุด และการหกล้ม ซึ่งส่งผลให้มีปัจจัยความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตมากกว่าประชากรในกลุ่มอื่น (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2565) ดังนั้นรูปแบบของที่พักอาศัยที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุนั้นมีความสำคัญเพราะผู้สูงอายุมีข้อจำกัดทางด้านร่างกาย จึงทำให้การจัดที่พักอาศัยของผู้สูงอายุไม่ได้คำนึงแต่ความสวยงาม ความหรูหรา หากแต่ต้องการความสะดวกสบาย ความปลอดภัย และความรื่นรมย์ของจิตใจในการใช้ชีวิตภายในบ้านที่สอดคล้องกับความสะดวกของร่างกายและความต้องการพักผ่อน นอกจากนี้ สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ (สทส.) สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (สท.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดทำมาตรฐานบ้านพักผู้สูงอายุขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดสร้างบ้านพักผู้สูงอายุที่ได้มาตรฐาน และปลอดภัยต่อสวัสดิภาพของผู้สูงอายุ จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่, ด้านห้องพักอาศัย, ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม, ด้านผู้ให้บริการ, ด้านการจัดการ และด้านการบริการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ธีรณัฐ อภาจารัส และคณะ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนามาตรฐานการจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ตามบริบทของ

สังคมไทย พบว่า การพัฒนามาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ การเข้าถึงที่พักอาศัย
ห้องนอน ห้องน้ำ ห้องครัว สิ่งแวดล้อมภายนอกและความปลอดภัย

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและโรงแรม
ขนาดเล็ก จึงได้กำหนดปัจจัยความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในการใช้บริการโรงแรมขนาดเล็กในพื้นที่
อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทำเลที่ตั้งและอาคาร 2) ด้านห้องพัก 3) ด้าน
อนามัยสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านการบริการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนารูปแบบการจัดการความเสี่ยงของ
โรงแรมขนาดเล็กในการรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในพื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก และเป็นการเตรียม
ความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนเป็นต้นแบบของการ
จัดการความเสี่ยงในการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในพื้นที่อื่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการรับรู้ปัจจัยความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในการใช้บริการโรงแรมขนาดเล็ก ใน
พื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่อำเภอเมือง
ตาก จังหวัดตาก จากสถิตินักท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2565 พบว่า มีนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 1,662,648 คน
(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2566) แต่ทั้งนี้ ไม่มีสถิติที่ระบุจำนวนนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่เข้ามาท่องเที่ยว
ในพื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตากอย่างชัดเจน หรือไม่ทราบจำนวนประชากรแน่นอน (Ininite Population)
ผู้วิจัยจึงใช้การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Cochran (1977) ได้จำนวน 384 กลุ่มตัวอย่างและเพื่อ
ป้องกันความผิดพลาดของงานวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างขึ้นจากการ
สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในการใช้บริการโรงแรมขนาดเล็ก
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการวิจัยไปทำการทดสอบคุณภาพ
เครื่องมือ 2 ส่วน คือ ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
ของแบบสอบถาม ข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.80 มาใช้เป็นข้อคำถาม การทดสอบความเชื่อมั่น
(Reliability) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา นำไปทดสอบความ
เชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-coefficient) ตามสูตรของครอนบัค (Cronbach, 1990) กับประชากร
ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 0.90

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก แจกแบบสอบถามให้ด้วยการ
สอบถามถึงอายุ โดยระบุว่าผู้ทำแบบสอบถามจะต้องมีอายุมากกว่า 55 ปีขึ้นไป รวมทั้งขออนุญาตผู้มีส่วน

เกี่ยวข้องในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครบถ้วนมากที่สุด จากนั้นทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา โดยส่วนที่ 1 และ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ ด้วยวิธีการหาค่าร้อยละ และค่าความถี่ สำหรับส่วนที่ 3 เป็นวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ปัจจัยความเสี่ยงในการใช้บริการโรงแรมขนาดเล็กของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในพื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก เป็นคำตอบจากการประเมินค่า 5 ระดับ ด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษารับรู้ปัจจัยความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในการใช้บริการโรงแรมขนาดเล็ก ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตาก มีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูล

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	145	36.25
หญิง	255	63.75
ช่วงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
55-60	112	28.00
61-65	114	28.50
66-70	99	24.75
71-75	75	18.75
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	18	4.50
5,001 – 10,000 บาท	11	2.75
10,001 – 15,000 บาท	45	11.25
15,001 – 20,000 บาท	18	4.50
20,001 – 25,000 บาท	25	6.25
25,001 ขึ้นไป	283	70.75
สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
สมรส	207	51.75
หม้าย	45	11.25
หย่าร้าง	96	24.00
โสด	52	13.00

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ภูมิสำเนา	จำนวน	ร้อยละ
กำแพงเพชร	28	7.00
กรุงเทพมหานคร	204	51.00
ชลบุรี	42	10.50
ลำปาง	21	5.25
ตาก อ.แม่สอด	15	3.75
สุโขทัย	12	3.00
ภูมิสำเนา	จำนวน	ร้อยละ
น่าน	6	1.50
ระยอง	54	13.50
แพร่	8	2.00
แม่ฮ่องสอน	10	2.50

จากตาราง 1 ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล พบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 55-65 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 25,001 บาท สถานภาพสมรส และส่วนใหญ่เดินทางมาจากภาคกลางของประเทศ

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	168	42.00
เพื่อได้อยู่ร่วมกันลูกหลาน	135	33.75
เพื่อพบปะและเยี่ยมญาติพี่น้อง	43	10.75
เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น	20	5.00
เพื่อหาประสบการณ์ใหม่	22	5.50
เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ	12	3.00
ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
ครอบครัว และญาติพี่น้อง	239	59.75
เพื่อนร่วมงาน/เพื่อนร่วมรุ่น	141	35.25
มาคนเดียว	20	5.00

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านพฤติกรรม (ต่อ)

ยานพาหนะประเภทใดในการเดินทาง	จำนวน	ร้อยละ
รถยนต์ส่วนตัว	245	61.25
รถเพื่อน / รถญาติ	33	8.25
รถเช่า	108	27.00
ขนส่งสาธารณะ	14	3.50
ค่าใช้จ่ายที่พกเฉลี่ยต่อคืน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 500 บาท	5	1.25
501-1,000 บาท	149	37.25
1,001-1,500 บาท	169	42.25
1,500 บาท ขึ้นไป	77	19.25
ระยะเวลาในการพำนักราคา	จำนวน	ร้อยละ
1 คืน	364	91.00
2-3 คืน	36	9.00
3 คืน ขึ้นไป	0	0

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจกับครอบครัว และญาติพี่น้อง โดยใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง มีค่าใช้จ่ายที่พกเฉลี่ยต่อคืนอยู่ที่ 1,001-1,500 บาท และส่วนใหญ่เข้าพักเพียง 1 คืน

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ปัจจัยความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในภาพรวม

ปัจจัยความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในการใช้บริการโรงแรมขนาดเล็ก	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งและอาคาร	3.51	0.27	ความเสี่ยงมาก
2. ปัจจัยด้านห้องพัก	4.19	0.24	ความเสี่ยงมาก
3. ปัจจัยด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม	4.33	0.25	ความเสี่ยงมากที่สุด
4. ปัจจัยด้านการบริการ	4.07	0.40	ความเสี่ยงมาก
ในภาพรวม	4.03	0.07	ความเสี่ยงมาก

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ปัจจัยความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในภาพรวมพบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีการรับรู้ปัจจัยความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$) โดยปัจจัยด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม มีความเสี่ยงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.33$) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านห้องพัก มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$) ปัจจัยด้านการบริการ มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$) และปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งและอาคาร มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงในแต่ละด้านนั้น มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ปัจจัยความเสี่ยงด้านทำเลที่ตั้งและอาคาร

ปัจจัยความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในการใช้บริการโรงแรมขนาดเล็ก		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ภายนอกโรงแรม				
1.1	ทำเลที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ	4.97	0.17	ความเสี่ยงมากที่สุด
1.2	ระยะทางระหว่างที่พักกับแหล่งชุมชน	1.21	0.41	ความเสี่ยงน้อยที่สุด
1.3	ระยะทางระหว่างที่พักกับโรงพยาบาล	1.29	0.45	ความเสี่ยงน้อยที่สุด
1.4	ขนาดของพื้นที่จอดรถ	2.46	0.94	ความเสี่ยงน้อย
1.5	ระยะทางระหว่างที่จอดรถกับอาคารที่พัก	4.22	0.66	ความเสี่ยงมากที่สุด
ภายในโรงแรม				
1.6	ราวจับภายในทางเดินเข้าอาคาร	4.69	0.65	ความเสี่ยงมากที่สุด
1.7	วัสดุปูพื้นทางเดินเข้าอาคารลื่น	4.89	0.31	ความเสี่ยงมากที่สุด
1.8	อาคารที่ให้บริการที่มี 2 ชั้นขึ้นไป และไม่มีลิฟท์โดยสาร	2.67	0.96	ความเสี่ยงปานกลาง
1.9	การทำสัญลักษณ์ป้ายบอกชี้ทาง เช่น ทางออก ทางหนีไฟ	4.95	0.27	ความเสี่ยงมากที่สุด
1.10	พื้นผิวทางเดินเข้าอาคาร ไม่เรียบ ขรุขระ	4.88	0.42	ความเสี่ยงมากที่สุด
รวม		3.51	0.27	ความเสี่ยงมาก

จากตาราง 4 ผลการประเมินระดับความเสี่ยงปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งและอาคาร ในภาพรวม พบว่า มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$) และเมื่อพิจารณาภายนอกโรงแรม พบว่า ทำเลที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.97$) รองลงมาคือ ระยะทางระหว่างที่จอดรถกับอาคารที่พัก มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.22$) ขนาดของพื้นที่จอดรถ มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.46$) ระยะทางระหว่างที่พักกับโรงพยาบาล มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{x} = 1.29$) และระยะทางระหว่างที่พักกับแหล่งชุมชน มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{x} = 1.21$) ตามลำดับ

ส่วนภายในโรงแรม พบว่า มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$) โดยการทำสัญลักษณ์ป้ายบอกชี้ทาง เช่น ทางออก ทางหนีไฟ มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.95$) รองลงมาคือ วัสดุปูพื้นทางเดินเข้าอาคารลิ้น มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.89$) พื้นผิวทางเดินเข้าอาคาร ไม่เรียบ ขรุขระ มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$) รววจับภายในทางเดินเข้าอาคาร มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69$) อาคารที่ให้บริการที่มี 2 ชั้นขึ้นไป และไม่มีลิฟท์โดยสาร มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.67$) ตามลำดับ

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ปัจจัยความเสี่ยงด้านห้องพัก

ปัจจัยความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในการใช้บริการโรงแรมขนาดเล็ก	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
2.1 ความต่างระดับระหว่างพื้นห้องพัก กับภายนอก หรือมีธรณีประตู	4.81	0.39	ความเสี่ยงมากที่สุด
2.2 ประตูเข้าห้องพัก และประตูห้องน้ำ เป็นแบบบานพับ ก้านจับลูกบิด	1.41	0.58	ความเสี่ยงน้อยที่สุด
2.3 รววจับบริเวณชักโครกและที่อาบน้ำภายในห้องน้ำ	4.60	0.63	ความเสี่ยงมากที่สุด
2.4 สัญญาณเตือนภัยไฟไหม้ภายในห้องพัก	4.75	0.43	ความเสี่ยงมากที่สุด
2.5 ลักษณะโครงสร้างของเครื่องเรือนภายในห้องพัก	4.75	0.66	ความเสี่ยงมากที่สุด
2.6 ระบบทำน้ำอุ่น ภายในห้องพัก	3.90	0.96	ความเสี่ยงมาก
2.7 พื้นผิวของวัสดุปูพื้นห้องน้ำ	4.90	0.31	ความเสี่ยงมากที่สุด
2.8 ความต่างระดับระหว่างพื้นห้องน้ำกับภายนอก	4.70	0.54	ความเสี่ยงมากที่สุด
2.9 ระดับความสูงของเตียงนอน	4.59	0.52	ความเสี่ยงมากที่สุด
2.10 โทรศัพท์ภายในห้องพัก	4.03	1.01	ความเสี่ยงมาก
2.11 ความนุ่ม ความแข็งของที่นอน	2.51	0.82	ความเสี่ยงปานกลาง
2.12 วัสดุป้องกันแมลงภายในห้องพัก	4.97	0.17	ความเสี่ยงมากที่สุด
2.13 คุณภาพการเก็บเสียงของผนังห้องพัก	4.59	0.52	ความเสี่ยงมากที่สุด
รวม	4.19	0.24	ความเสี่ยงมาก

จากตาราง 5 ผลการประเมินระดับความเสี่ยงปัจจัยด้านห้องพัก พบว่า มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$) โดยพบว่าวัสดุป้องกันแมลงภายในห้องพัก มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.97$)

รองลงมาคือ พื้นผิวของวัสดุปูพื้นห้องน้ำ มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.90$) ความต่างระดับระหว่างพื้นห้องพัก กับภายนอก หรือมีธรณีประตู มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.81$) สัญญาณเตือนภัยไฟไหม้ภายในห้องพัก และลักษณะโครงสร้างของเครื่องเรือนภายในห้องพัก มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.75$) ความต่างระดับระหว่างพื้นห้องน้ำกับภายนอก มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$) ราวจับบริเวณชักโครกและที่อาบน้ำภายในห้องน้ำ มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$) ระดับความสูงของเตียงนอนและคุณภาพการเก็บเสียงของผนังห้องพัก มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$) โทรศัพท์ภายในห้องพัก มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.03$) ระบบทำน้ำอุ่นภายในห้องพัก มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 3.90$) ความนิยม ความแข็งแรงของที่นอน มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.51$) และประตูเข้าห้องพัก และประตูห้องน้ำ เป็นแบบบานพับ ก้านจับลูกบิด มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{x} = 1.41$) ตามลำดับ

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ปัจจัยความเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในการใช้บริการโรงแรมขนาดเล็ก		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
3.1	ป้ายแสดงน้ำดื่ม-น้ำใช้	3.13	0.95	ความเสี่ยงปานกลาง
3.2	ความเพียงพอของน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค	4.97	0.17	ความเสี่ยงมากที่สุด
3.3	เครื่องฟอกอากาศภายในห้องพัก	4.59	0.52	ความเสี่ยงมากที่สุด
3.4	กลิ่น ควัน จากการประกอบอาหาร	4.92	0.35	ความเสี่ยงมากที่สุด
3.5	การสุขาภิบาลสิ่งปฏิกูล	4.97	0.17	ความเสี่ยงมากที่สุด
3.6	ปริมาณถังขยะ /ความเพียงพอของถังขยะ	4.59	0.52	ความเสี่ยงมากที่สุด
3.7	การป้องกันและกำจัดแมลงหรือสัตว์นำโรค	4.92	0.35	ความเสี่ยงมากที่สุด
3.8	การแบ่งพื้นที่ใช้สอย อาทิ มุมนั่งเล่น ที่นั่งคอย พื้นที่สูบบุหรี่	2.59	0.52	ความเสี่ยงปานกลาง
รวม		4.33	0.25	ความเสี่ยงมาก

จากตาราง 6 ผลการประเมินระดับความเสี่ยงปัจจัยด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมมีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.33$) โดยพบว่าความเพียงพอของน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค และการสุขาภิบาลสิ่งปฏิกูล มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.97$) รองลงมาคือ กลิ่น ควัน จากการประกอบอาหาร และการป้องกันและกำจัดแมลงหรือสัตว์นำโรค มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.92$) เครื่องฟอกอากาศภายในห้องพัก และปริมาณถังขยะ /ความเพียงพอของถังขยะ ความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$) ป้ายแสดงน้ำดื่ม-น้ำใช้ มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.13$) และการแบ่งพื้นที่ใช้สอย อาทิ มุมนั่งเล่น ที่นั่งคอย พื้นที่สูบบุหรี่ มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.59$) ตามลำดับ

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ปัจจัยความเสี่ยงด้านการบริการ

ปัจจัยความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในการใช้บริการโรงแรมขนาดเล็ก		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
4.1	ขนาดตัวหนังสือบนป้ายบอกทาง หรือ บนเอกสารต่างๆ มีขนาดเล็ก	2.20	0.92	ความเสี่ยงน้อย
4.2	ความรู้หรือทักษะการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุ ของพนักงาน	4.72	0.48	ความเสี่ยงมากที่สุด
4.3	กริยา วาจาของพนักงาน /การมีมนุษยสัมพันธ์ของพนักงาน	2.59	1.07	ความเสี่ยงปานกลาง
4.4	ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ของพนักงาน	4.09	0.91	ความเสี่ยงมาก
4.5	ความพร้อมในการทำงานของพนักงาน	4.97	0.17	ความเสี่ยงมากที่สุด
4.6	จำนวนพนักงานที่ให้บริการ	4.97	0.17	ความเสี่ยงมากที่สุด
4.7	การให้บริการการแจ้งเหตุหรือการเตือนภัย	4.97	0.17	ความเสี่ยงมากที่สุด
รวม		4.07	0.40	ความเสี่ยงมาก

จากตาราง 7 ผลการประเมินระดับความเสี่ยงปัจจัยด้านการบริการ พบว่า มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.07$) โดยพบว่าความพร้อมในการทำงานของพนักงาน จำนวนพนักงานที่ให้บริการ และการให้บริการการแจ้งเหตุหรือการเตือนภัย มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.97$) รองลงมาคือ ความรู้หรือทักษะการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุ ของพนักงาน มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.72$) ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ของพนักงาน มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.09$) กริยา วาจาของพนักงาน /การมีมนุษยสัมพันธ์ของพนักงาน มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.59$) และขนาดตัวหนังสือบนป้ายบอกทาง หรือ บนเอกสารต่างๆ มีขนาดเล็ก มีความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.20$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การรับรู้ปัจจัยความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในการใช้บริการโรงแรมขนาดเล็ก ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตาก ในด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล พบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 55-65 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 25,001 บาท สถานภาพสมรส และส่วนใหญ่มาจากภาค

กลางของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับเบญจพร เชื้อผึ้ง และคณะ (2564) ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการ การบริการของโรงแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มาพักแรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผล การศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีช่วงอายุระหว่าง 55- 64 ปี และมีสถานภาพสมรส และยังสอดคล้องกับกรวรรณ สังขกร และคณะ (2558) กล่าวว่า นักท่องเที่ยว ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังไม่เกษียณจากการทำงาน มีรายได้จากการประกอบอาชีพ แต่ไม่สอดคล้องกับ ลลิตา ตระกูลพันธุ์เลิศ (2565) ทำการศึกษาเรื่อง สถานที่พักในประเทศไทยที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 60-65 ปี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเพศชาย มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงกว่าเพศหญิง

ด้านพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการ เดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจกับครอบครัว และญาติพี่น้อง โดยใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง และ มีค่าใช้จ่ายที่พักเฉลี่ยต่อคืนอยู่ที่ 1,001-1,500 บาท ซึ่งสอดคล้องกับเบญจพร เชื้อผึ้ง และคณะ (2564) ได้ ระบุว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุส่วนใหญ่ เดินทางท่องเที่ยวเพื่อที่ได้เข้าร่วมกับลูกหลานในบรรยากาศใหม่ ๆ ได้ พบปะและเยี่ยมเยียนเพื่อนญาติ พี่น้อง ลูกหลาน และเที่ยวชมแหล่งมรดกโลก โดยมีค่าใช้จ่ายที่พักเฉลี่ยต่อคืน 501-1,000 บาท ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะถูกปล่อยให้อยู่ตามลำพัง จึงอาจจะเหงา และคิดถึงลูกหลาน

ด้านการรับรู้ปัจจัยความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในการเข้าใช้บริการโรงแรมขนาดเล็ก พบว่า ปัจจัยด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในภาพรวม มีการรับรู้ปัจจัยความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด หากพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นที่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความ เพียงพอของน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค, การสุขาภิบาลสิ่งปฏิกูล, กลิ่น คับ จากการประกอบอาหาร และการ ป้องกันและกำจัดแมลงหรือสัตว์นำโรค ซึ่งสอดคล้องกับ นอรีนี ตะหวา (2556) ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการ สภาพแวดล้อมและที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ลักษณะ สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตในแง่ต่อผู้สูงอายุได้ หากไม่ผ่านมาตรฐานขั้นต่ำ ดังนั้นจึงมีความ จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนจัดการสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม และให้ความช่วยเหลือในกิจวัตรประจำวันของ ผู้สูงอายุให้มากขึ้น (O'Meara & Smith, 2006) หากสิ่งแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัยไม่มีความเหมาะสม อาจ เป็นเหตุก่อให้เกิดอันตราย (Lan et al., 2009)

ปัจจัยด้านห้องพักในภาพรวม มีการรับรู้ปัจจัยความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นราย ข้อ พบว่า ประเด็นที่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ วัสดุป้องกัน แมลงภายในห้องพัก, พื้นผิวของวัสดุปูพื้นห้องน้ำ, ความต่างระดับระหว่างพื้นห้องพักกับภายนอก หรือมีธรณี ประตุ, สัญญาณเตือนภัยไฟไหม้ภายในห้องพัก และลักษณะโครงสร้างของเครื่องเรือนภายในห้องพัก, ความ ต่างระดับระหว่างพื้นห้องน้ำกับภายนอก, ราวจับบริเวณชักโครกและที่อาบน้ำภายในห้องน้ำ, ระดับความสูง ของเตียงนอนและคุณภาพการเก็บเสียงของผนังห้องพัก ซึ่งสอดคล้องกับ กรวรรณ สังขกร และคณะ (2558) พบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีปัจจัยในการเลือกที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ ใกล้แหล่ง

ห้องเที่ยว ใกล้เมือง แหล่งชุมชน มีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพักพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ ที่ประกอบไปด้วย ที่นอนมีความนุ่มพอดีกับสรีระ เตียงนอนมีความสูงที่พอดีกับการลุกนั่ง

ปัจจัยด้านการบริการในภาพรวม มีการรับรู้ปัจจัยความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นที่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความพร้อมในการทำงานของพนักงาน, จำนวนพนักงานที่ให้บริการ และการให้บริการการแจ้งเหตุหรือการเตือนภัย ซึ่งสอดคล้องกับ ทินกร ตี๋อินธา (2562) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ด้านบุคคลากรนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับพนักงานมีความรู้ ทักษะและความชำนาญมากที่สุด ธุรกิจที่พักจึงควรมีการอบรมให้ความรู้กับพนักงาน เกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ของที่พัก รวมถึงเรียนรู้งานของแผนกอื่น ๆ เพื่อที่จะได้ให้บริการลูกค้าอย่างถูกต้อง

ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งและอาคารในภาพรวม มีการรับรู้ปัจจัยความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นที่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ทำเลที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ, การทำสัญลักษณ์ป้ายบอกชี้ทาง เช่น ทางออก ทางหนีไฟ, วัสดุปูพื้นทางเดินเข้าอาคารลิ้น, พื้นผิวทางเดินเข้าอาคาร ไม่เรียบ ชรุขระ และควรมีราวจับภายในทางเดินเข้าอาคาร รวมถึงระยะทางระหว่างที่จอดรถกับอาคารที่พัก ซึ่งสอดคล้องกับ ทินกร ตี๋อินธา (2562) พบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับสถานที่จอดรถที่สามารถรองรับได้เพียงพอและสะดวกต่อการใช้บริการมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้จะสามารถสร้างคุณประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมต่อการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการโรงแรมขนาดเล็กในพื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก โดยภาครัฐจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงด้านประชากรศาสตร์ โดยสนับสนุนและส่งเสริมการวางแผนเพื่อสร้างจุดยืนด้านการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนสิทธิประโยชน์พิเศษต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ การวางแผนผังเมืองเพื่อประโยชน์ต่อการต้อนรับและอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ และสร้างความร่วมมือเพื่อปรับปรุงธุรกิจ ตลอดจนการดูแลสุขภาพความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว โดยเน้นในเรื่องของความสะอาด หากมีกระบวนการฆ่าเชื้อ เพื่อรับรองว่าไม่มีเชื้อโรคหรือสิ่งปนเปื้อนภายในห้องพักก่อนที่จะให้นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเข้าพัก จะช่วยให้นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้รู้สึกปลอดภัย มีความมั่นใจและตัดสินใจเลือกใช้บริการ รวมถึงการบริการฉุกเฉินสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นโรงแรมควรมีอุปกรณ์ CPR เครื่องกระตุ้นหัวใจ (AED) ในกรณีที่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเกิดอุบัติเหตุ หรือเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน ภายในห้องพักมีเครื่องกรองอากาศ หรือเครื่องฟ้นไอออนฆ่าเชื้อ และประเด็นปัญหาการถดถอยของสภาพร่างกายในนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ก็คือ สายตา ดังนั้น เอกสารที่ต้องมีการกรอกข้อมูลรายละเอียดที่จำเป็น ควรใช้ขนาดตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่มองเห็นได้ชัด หรือป้ายบอกทาง ป้ายสื่อความหมายต่าง ๆ อาจจะเปลี่ยนเป็นการใช้รูปภาพแทนตัวอักษร โดยใช้สีและขนาดที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้ประกอบการโรงแรมขนาดเล็กสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาปรับปรุง เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้กับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ และเป็นการเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยความเสี่ยงให้ครอบคลุมที่พักแรมทุกประเภท อาหารสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เพื่อนำ ผลการวิจัยที่ได้ไป สู่การพัฒนาคู่มือการจัดการความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุสำหรับโรงแรมขนาดเล็ก เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม

2. ควรมีการศึกษาการสื่อสารทางการตลาดในการสร้างการรับรู้ปัจจัยความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการตลาด เพื่อดึงให้นักท่องเที่ยวพำนักราคาในในพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2566). สืบค้นเมื่อ 3 ธันวาคม 2566, จาก <https://thai.tourismthailand.org/Articles/ปีท่องเที่ยวไทย-2566>
- กรวรรณ สังขกร และคณะ (2558). การเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. งานวิจัยภายใต้แผนงานวิจัยการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย สกว.
- ทินกร ดีบินธนา. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: ศศ.ม. (การจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม), มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ณิรุช อาภาจรัส และคณะ. (2565). การพัฒนามาตรฐานการจัดสิ่งแวดลอมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ. สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม, กรมอนามัย, กระทรวงสาธารณสุข.
- เบญจพร เชื้อผึ้ง และคณะ (2564) ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการบริการของโรงแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มาพักแรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ลลิตา ตระกูลพันธุ์เลิศ. (2565). สถานที่พักในประเทศไทยที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร. สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นอรีณี ตะหวา. (2556). การจัดการสภาพแวดล้อมและที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. ทนุสนับสนุนงานวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน, (รายงานผลการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.). (2565). สถานการณ์ของผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2564. นครปฐม:วารสารวิชาการ. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2566). สืบค้นเมื่อ 3 ธันวาคม 2566, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/จังหวัดตาก>
- ศิริกุล เกียรติกุลไพบูลย์. (2558). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุวัยเกษียณ อายุ 60-79 ปี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. สารนิพนธ์. มหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ (2563) สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ (สท.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม. (2559). การเก็บรวบรวม และประมวลผลข้อมูล พร้อมทั้งจัดทำรายงาน รวมถึงกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสภาพแวดล้อมในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย. รายงานฉบับสมบูรณ์, กรมอนามัย, กระทรวงสาธารณสุข
- Chulalongkorn University Intellectual Property Institute. (2017). Industry and technology trend analysis report: Tourism industry, good income and health tourism. Intellectual Property and Innovation Entrepreneur Development Project. Bangkok: Author. (in Thai)
- Cochran, W.G. (1977). Wiley: Sampling Techniques. 3rd ed. New York: John Wiley & Sons.
- Lan, T.Y., et.al. (2009). Home environmental problems and physical function in Taiwanese older adults. *Archives of Gerontology and Geriatrics*. 49: 335–338.
- O’Meara, D.M. and Smith, R.M. 2006. The effects of unilateral grab rail assistance on the sit-to-stand performance of older aged adults. *Human Movement Science*. 25: 257–274.
- Pitoonchai, R. (2014). Elderly Tourists Market: New opportunity of Thailand, grow up AEC. Bangkokbiznews Section: ASEAN.
- Sombatpi boon, U., & Rabob C. (2020). Logistics management in health promotion tourism for elderly tourists in Samutprakarn Province. *Journal of Social Synergy*, 11(2), 25-36. (in Thai)
- Yamane., T (1970). *Statistic : an Introductory Analysis*. 2nd ed. New York : Harper and Row Publication.